

عنوان مقاله:

حق طبیعی یا حق پوزیتیویستی؛ بازتعریف مفهوم حق در حقوق اسلامی

محل انتشار:

پژوهش نامه حقوق اسلامی، دوره 17، شماره 1 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

مجتبی جاویدی - عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

هر یک از مکاتب حقوقی با توجه به مبانی معرفتی خود به تعریف حق می پردازد. درپوزیتیویسم حقوقی به دلیل عدم امکان داوری ارزشی علم تجربی و ادعای جدایی هست ها از بایدها، واژه حق از هرگونه هنجار و ارزش جدا شده و صرفا سخن از فرمان حاکم به عنوان حق می شود، حال آنکه در حقوق اسلامی، حق جدای از فرمان حاکم (قانون) و متفاوت از آن است و فرمان حاکم (قانون) باید مبتنی بر حق باشد؛ چرا که به دلیل عدمانحصار مفهوم علم در علم تجربی، هنجار و ارزش، دارای ملاکی عینی بوده که قابلیتسنجش صدق و کذب آن ها را فراهم آورده و بدین ترتیب هنجار و ارزش زیرمجموعهعلم قرار می گیرد. گرچه بین مفهوم حق در حقوق اسلامی و برخی قرایت های مکتب حقوق طبیعی شباهت هایی وجود دارد و ممکن است در برخی قرایت ها به نتایجی بعضا یکسان منتهی شوند، اما در برخی نتایج و همچنین نحوه تبیین و تشریح آن ها تفاوت وجود دارد. حق در اندیشه اسلامی عبارت است از آن اعتباراتی که با قوانین و غایات واقعی حاکم بر جهان هستی هماهنگ است. از طرف دیگر، آنچه که کاملا با قوانین و غایات واقعی حاکم بر نظام هستی و عالم واقع هماهنگ است شرع است. بنابراین مفهوم حق به لحاظ ثبوتی با قوانین و غایات واقعی حاکم بر نظام هستی و به لحاظ اثباتی بایبوندی ناگسستگی دارد.

کلمات کلیدی:

حق، حقوق اسلامی، حق طبیعی، حق پوزیتیویستی، قانون، شرع

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/835537>

